

In memoriam

John O. Virtanen

24.10.1916–21.9.2008

Sotainvalidista konsuliksi

Portland Oregonissa Yhdysvalloissa pitkään asunut Suomen kunniakonsuli John O. Virtanen kuoli 21.9.2008 Turussa.

Johan Oskar Virtasen suku oli alun perin Somerolta. Johanin isä otti nimen Virtanen ja muutti Pusulaan, missä Johan Oskari syntyi 24.10.1916. Isä menetti henkensä v. 1918 kansalaissodan seurauksena. V. 1936 nuori Johan O. Virtanen muutti Helsinkiin tavoitteena muusikon ja sen ohella puusepän tai veturinkuljettajan ura. Mutta sota muutti suunnitelmat, kun talvisodassa Virtanen haavoitui vaikeasti käteen Kannaksella. V. 1941 Virtanen avioitui talvisodassa miehensä menettäneen Kirstin kanssa. Rouvalla oli sukulaisia Yhdysvalloissa, ja v. 1946 Virtanen muutti vaimonsa ja 5-vuotiaan poikansa kanssa Portland Oregoniin.

Alkuajat Yhdysvalloissa kuuluivat sotavamman takia sairaalahoidossa. Sitten Virtaset perustivat Suomen tuotteiden kaupan Portlandiin, joka vähitellen laajentui koko länsirannikon tuntemaksi ”Finlandia Houseksi”. Virtanen kehitti ja markkinoi ensimmäiset Yhdysvalloissa valmistetut saunankiukaat. V. 1955 Virtanen suoritti lakitieteen tutkinnon opiskeltuaan neljä vuotta kirjeopiston kautta. Suomen kunniakonsuliksi Oregoniin John Virtanen nimitettiin v. 1964. John Virtanen osallistui aktiivisesti suomalaisten yhdistys- ja kulttuuritoimintaan Portlandissa. Paikallisen Finlandia Foundationin puheenjohtajana hän sai aikaan suomalaisen luokkahuoneen Portlandin yliopistossa.

V. 2006 hänet nimettiin luokkahuoneen kunniaesimieheksi ja Finlandia Foundation Columbian kunniajäseneksi. Liittyen Portlandin 100-vuotisjuhliin v. 1959 Virtanen järjesti Suomen näyttelyn, ja hankki vanhan höyryveturin Suomesta. Kirsti Virtanen, taiteilija-rouva, oli suurena tukena aviomiehelleen kiireisinä Amerikan vuosina.

Suomeen John ja Kirsti Virtanen palasivat vuonna 1980 ja asettuivat Turkuun. Yhteisten eläkepäivien vietto päättyi Kirsti Virtasen kuolemaan v. 1997.

Myös Turussa Virtanen jatkoi kulttuuriharrastuksiaan mm. Paavo Nurmi perinneyhdistyksen ja Suomalais-amerikkalaisen kirjallisuusyhdistyksen kautta. Virtasen ansiota on, että Eino Friberg käänsi Kalevalan amerikkalaisiksi, ja teosta on levitetty laajasti amerikkalaisiin kouluihin. John Virtanen oli myös tuottelias kirjoittaja. Amerikan vuosilta on mainittava romaani ”Molotov Cocktail” ja ”The Finnish Sauna”. Muistelmateos, ”Suomi-kuvaa luomassa 1946–1980; menestystä kolmen käden ansioilla”, ilmestyi v. 1996. Vielä v. 2006 Virtanen julkaisi 90-vuotispäivänsä kunniaksi romaanin ”Omenavarkaissa”.

Kirjallisen tuotantonsa ja arkistonsa, samoin kuin vaimonsa taideteokset, John Virtanen on lahjoittanut Siirtolaisuusinstituutille. Kirsti ja John O. Virtasen rahasto vaalii lahjoittajien muistoa ja tukee siirtolaisuustutkimusta, joka kohdistuu erityisesti Yhdysvaltain länsirannikolle.

Olavi Koivukangas